

УДК 621.876

Р. Рогатинський, І. Гевко, А. Дячун

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ВПЛИВ ІМПУЛЬСНИХ СИЛ НА КРУТИЛЬНІ КОЛИВАННЯ ШНЕКА

Шнек обертається навколо осі, здійснюючи крутильні та згинальні коливання. В багатьох випадках останні спричиняють короткотривалу періодичну дію на крутильні коливання. Математичною моделлю крутильних коливань шнека для вказаної дії зовнішньої миттєвих сил є диференціальне рівняння:

$$I \frac{\partial^2 \theta}{\partial t^2} - \frac{\partial}{\partial x} \left(GJ \frac{\partial \theta}{\partial x} \right) = Q \left(\theta, \frac{\partial \theta}{\partial t}, \frac{\partial \theta}{\partial x} \right) + \sum_{i=1}^n Q_i \left(\theta, \frac{\partial \theta}{\partial x}, \frac{\partial \theta}{\partial t} \right) \cdot \sum_{j=1}^{\infty} \delta(\tau - t_i) + j\tau, \quad (1)$$

де $\delta(\tau - t_i)$ - функція Дірака, яка діє періодично із періодом τ у моменти часу t_i ;

$Q_i \left(\theta, \frac{\partial \theta}{\partial x}, \frac{\partial \theta}{\partial t} \right)$ - функція, яка характеризує інтенсивність дії імпульсних сил у вказані моменти часу.

Розв'язком диференціального рівняння є функції:

$$a_{\text{покр.}} = a - \frac{\mu}{\omega_\theta} \left\{ \frac{\nu}{\pi} \sum_{i=1}^n F_{i0}^s \sigma(\tau - t_i) + \frac{\nu}{2\pi} \sum_{i=1}^n \sum_n \frac{-F_{in}^{ss} \cos \psi + F_{in}^{sc} \sin \psi}{n\omega_\theta} + \right. \\ \left. + \frac{\nu}{2\pi} \sum_{i=1}^n \sum_n \left(\frac{F_{in}^{ss}}{\omega_\theta^2 - \nu^2} [n\omega_\theta \sin \psi \cos k\nu - t_i - 2k\nu \cos \psi \sin k\nu - t_i] + \right. \right. \\ \left. \left. + \frac{F_{in}^{ss}}{\omega_\theta^2 - \nu^2} [2n\omega_\theta \cos \psi \cos k\nu - t_i + 2k\nu \sin \psi \sin k\nu - t_i] \right) + \right. \\ \left. + \sum_n \frac{-F_n^{sc} \cos \psi + F_n^{cs} \sin \psi}{n\omega_\theta} \right\}; \quad (2)$$

$$\psi_{\text{покр.}} = \omega t - \frac{\varepsilon}{a\omega_\theta} \left\{ \frac{\nu}{\pi} \sum_{i=1}^n F_{ki0}^c \sigma(\tau - t_i) + \frac{\nu}{2\pi} \sum_{i=1}^n \sum_n \frac{-F_{in}^{cc} \cos \psi_k + F_{in}^{cs} \sin \psi_k}{n\omega_\theta} + \right. \\ \left. + \frac{\nu}{2\pi} \sum_{i=1}^n \sum_n \left(\frac{F_{in}^{cs}}{\omega_\theta^2 - \nu^2} [n\omega_\theta \sin \psi \cos k\nu - t_i - 2k\nu \cos \psi \sin k\nu - t_i] + \right. \right. \\ \left. \left. + \frac{F_{in}^{cs}}{\omega_\theta^2 - \nu^2} [n\omega_\theta \cos \psi_k \cos k\nu - t_i + 2k\nu \sin \psi \sin k\nu - t_i] \right) + \right. \\ \left. + \sum_n \frac{-F_n^{ss} \cos \psi_k + F_n^{ss} \sin \psi_k}{n\omega_\theta} \right\}, \quad (3)$$

де $\sigma(\tau - t_i)$ - періодична функція, яка є сумою ряду $\sum_j \frac{\sin j\nu(\tau - t_i)}{j}$.

Резонансні крутильні коливання. Диференціальне рівняння за дії імпульсних сил:

$$\frac{d^2T}{dt^2} + \left(\frac{q\nu}{p}\right)^2 T = \mu \left(\bar{F} \left(T, \frac{dT}{dt}, \nu t \right) - \Delta T + \sum_{j=1}^n \bar{F}_j \left(T, \frac{dT}{dt}, \nu t \right) \cdot \sum_{i=1}^m \delta_{i-1} \left[\tau_i + j\tau \right] \right), \quad (4)$$

$$\omega_\theta^2 = \left(\frac{q\nu}{p}\right)^2 + \mu\Delta. \quad (5)$$

Розв'язком диференціального рівняння є функції:

$$\frac{da}{dt} = -\mu \left(\frac{\beta a}{2} + \frac{a(\lambda + \gamma a^2)}{4\pi q} \left(\sin 2\varphi + \sin \left(2\varphi + q \frac{\pi}{2} \right) \right) - \frac{\gamma a^3}{8\pi q} \left[1 + \epsilon \frac{1}{q} \sin 4\theta \right] \right), \quad (6)$$

$$\frac{d\varphi}{dt} = \frac{\omega_\theta^2 - \left(\frac{q\nu}{2}\right)^2}{\omega_\theta} - \mu \left(\frac{4\lambda + 3\gamma a^2}{4\pi q} + \frac{\lambda + \gamma a^2}{2\pi q} \left(\cos 2\varphi + \cos \left(2\varphi + q \frac{\pi}{2} \right) \right) + \frac{\gamma a^2}{8\pi q} \left[1 + \epsilon \frac{1}{q} \cos 4\theta \right] \right). \quad (7)$$

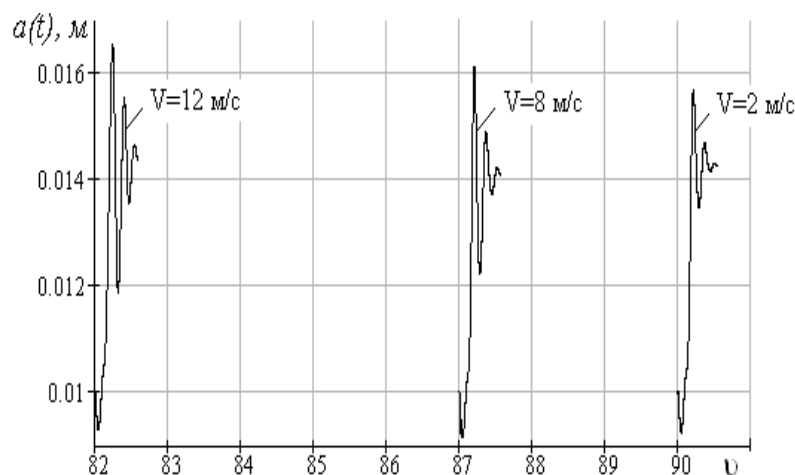

Рис. 1. АЧХ крутильних коливань шнека за різних значень параметру ω_θ

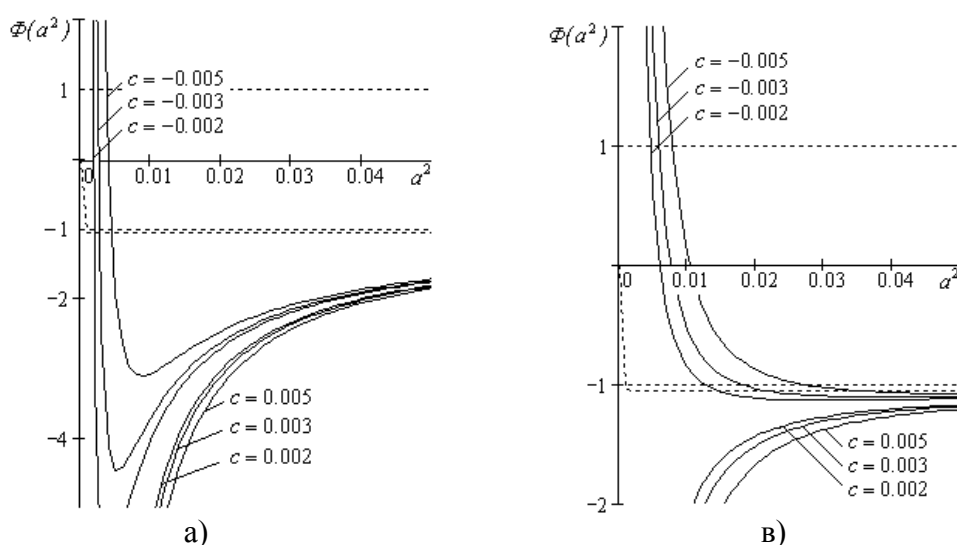

Рис. 2. Область стійких значень амплітуди крутильних коливань шнека за різних фіксованих c : а) $\gamma > 0$, $\nu = 2\omega_\theta + 1$, б) $\gamma > 0$, $\nu = 2\omega_\theta - 1$